

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑΛΑΝΤΙΔΗΣ (Μάρτιος 2008)

Συγγραφέας: ΜΑΤΙΝΑ ΑΣΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

Στις 18 Φεβρουαρίου έφυγε από κοντά μας ο Γιάννης Καλαντίδης, μια δυναμική προσωπικότητα, ένας “ευπατρίδης” της αρχιτεκτονικής και της πολεοδομίας. Στενός συνεργάτης του Αντώνη Τρίτση για πολλά χρόνια, δούλεψε μαζί του με ενθουσιασμό και φαντασία σε μια από τις πιο δημιουργικές εποχές για τη χωροταξία και την πολεοδομία στη χώρα μας. Μαζί προχώρησαν σε θεσμικές αλλαγές, για τις οποίες σήμερα είμαστε ευγνώμονες (ν. 1337/83 κ.ά.). Ο ίδιος ήταν ιδιαίτερα περήφανος για εκείνα τα χρόνια και συχνά τα ανακαλούσε στη μνήμη του και τα αναπολούσε...

Διετέλεσε Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου ΠΕΧΩΔΕ, τότε ΧΟΠ (1981-1984), και, στη συνέχεια, Πρόεδρος της ΔΕΠΟΣ (1985-1989). Ήταν η χρυσή εποχή του φορέα που υλοποίησε σημαντικές παρεμβάσεις στο κέντρο της Αθήνας. Κατά την περίοδο της δημαρχίας Τρίτση συνεργάσθηκε στενά μαζί του για την αναβάθμιση της πόλης.

Το 1997 ανέλαβε την προεδρία της νεοσύστατης τότε Εταιρείας Ενοποίησης Αρχαιολογικών Χώρων Αθήνας. Η ανάδειξη μιας πόλης φιλικής στους επισκέπτες και τους δημότες, όπου το αρχαιολογικό και το ιστορικό παρελθόν της δεν θα ήταν εμπόδιο αλλά εφιαλτήριο για τη σύγχρονη ματιά της, ήταν το νέο του στοίχημα.

Η υποδειγματική πεζοδρόμηση των οδών Διονυσίου Αρεοπαγίτου και Αποστόλου Παύλου δημιούργησε το μεγάλο αρχαιολογικό περίπατο που τόσο αγάπησαν Αθηναίοι και τουρίστες. Η διαμόρφωση της οδού Αδριανού και του αρχαιολογικού χώρου της Ρωμαϊκής Αγοράς, η πεζοδρόμηση των οδών Ερμού και Αιόλου, ο επανασχεδιασμός άλλων οδών με βάση και τις ανάγκες των πεζών, οι αποκαταστάσεις σειράς διατηρητέων κτιρίων που ξέφτιζαν μετέτρεψαν το παρακμασμένο Ιστορικό Κέντρο σε ένα ελκυστικό προορισμό για όλους.

Η ανάπλαση της πλατείας Ομόνοιας, όσο και αν δίχασε με το σχεδιασμό της, κατάφερε πάντως να αναδείξει τα εξαιρετικής αρχιτεκτονικής κτίρια που την πλαισιώνουν. Οι εγκαταλελειμμένες όψεις τους φρεσκαρίστηκαν και ντύθηκαν με υπέροχα νεοκλασικά χρώματα. Επίσης, η απαλλοτρίωση της Κορεάτικης Αγοράς, στη συμβολή των οδών Ερμού και Πειραιώς, που συμπληρώνει σήμερα τον αρχαιολογικό

χώρο του Κεραμικού, ξεκίνησε από τη φιλόδοξη ιδέα της υλοποίησης του σχεδίου των Κλεάνθη-Σάουμπερτ για την τρίτη πλατεία της Αθήνας.

Δεν πρέπει να λησμονούμε, τέλος, το μεγάλο, πολυμέτωπο αγώνα του ίδιου και των συνεργατών του για την καθαίρεση 5.000 διαφημιστικών πινακίδων από τις όψεις και τις ταράτσες των κτιρίων του Ιστορικού Κέντρου. Με έξυπνο σχεδιασμό, συστηματική και επίμονη δουλειά, κατάφερε να «καθαρίσει» σε σύντομο χρόνο την πόλη, αδιαφορώντας για τις έντονες αντιδράσεις όσων ιδιοποιούνταν τους δημόσιους χώρους και υποβάθμιζαν αισθητικά τις προσόψεις των κτιρίων, δίνοντας τη μάχη ακόμη και ενώπιον των δικαστικών αρχών, οι οποίες δικαίωσαν εντέλει τις επιλογές του. Κι είναι πραγματικά θλιβερό να βλέπει κανείς σήμερα τις ίδιες αυτές πινακίδες που αποκαθλώθηκαν με τόσο κόπο, να επιστρέφουν προκλητικά στα ίδια κτίρια, αναβιώνοντας ένα θλιβερό παρελθόν.

Όπως σημειώνει η Χαρά Τζαναβάρα στην Ελευθεροτυπία (φ. 20.2.2008), η δημόσια πορεία του Γιάννη Καλαντίδη ήταν το επιστέγασμα των σπουδών του και συνάμα απτή απόδειξη της αγάπης του για την αρχιτεκτονική και της βαθιάς γνώσης που είχε για την ιστορία της Πρωτεύουσας. Από την εποχή που ήταν φοιτητής στην Αρχιτεκτονική Σχολή του Πολυτεχνείου εργάσθηκε σε αρχαιολογικές ανασκαφές, ενώ ως ελεύθερος επαγγελματίας μετείχε σε σημαντικά αρχαιολογικά προγράμματα. Πίστευε ακράδαντα στην αναγκαιότητα των αρχιτεκτονικών διαγωνισμών για την ανάδειξη της ταυτότητας μιας πόλης και συχνά, από τις δημόσιες θέσεις που κατείχε, οργάνωνε τέτοιους διαγωνισμούς, δίνοντας βήμα σε νέους επιστήμονες, όπως στην περίπτωση του διαγωνισμού της αναδιαμόρφωσης της Πλατείας Ομονοίας.

Είχα την τύχη να συνεργασθώ μαζί του σε κάποια από τα προγράμματα που εκπονήθηκαν στο πλαίσιο της ενοποίησης των αρχαιολογικών χώρων. Μέσα σ' αυτά, και το ιδιαίτερα δύσκολο πρόγραμμα των απαλλοτριώσεων της Κορεάτικης Αγοράς. Θα θυμάμαι πάντα τη μαχητικότητα και την αγωνιστικότητά του, τη σθεναρή του στάση σε όλες τις δυσκολίες που αντιμετωπίζαμε. Για τον ίδιο όλα ήταν εφικτά, αρκεί να υπήρχε λόγος! Και πάντα υπήρχε λόγος!